

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Paveldėjimas>Paveldėjimas

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([de](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

vokiečių

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Swipe to change

Paveldėjimas

Vokietija

Ši informacijos suvestinė parengta kartu su ES notariatų taryba (CNUe).

1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?

Testamentas gali būti holografinis (asmeninis) arba oficialusis (notarinis).

Holografinį testamentą gali sudaryti tik asmenys, sulaukę 18 metų, jį nuo pradžios iki pabaigos pats testatorius turi surašyti ranka ir pasirašyti. Testamentas, surašytas rašomąja mašinėle ar kompiuteriu arba nepasirašytas, arba padiktuotas ir įrašytas į laikmeną, laikomas negaliojančiu ir turtą paveldi tik įpėdiniai pagal įstatymą, jei nėra jokio kito galiojančio testamento, kuriuo paveldėjimas nustatytas kitaip. Patvirtinimo tikslais testamentą reikėtų pasirašyti visu vardu ir pavarde, kad negalėtų kilti jokios abejonės dėl testamento sudarytojo tapatybės. Galiausiai primygtinai rekomenduojama testamente nurodyti jo sudarymo laiką ir vietą. Tai svarbu, nes, sudarius naują testamentą, ankstesnis gali būti visiškai ar iš dalies panaikinamas. Jei viename iš testamentų arba net abiejuose nenurodyta data, dažnai būna neaišku, kuris yra naujesnis, o kartu – galiojantis.

Sutuoktiniai arba registruotos partnerystės partneriai gali sudaryti bendrąjį holografinį testamentą. Tokiu atveju abu sutuoktiniai arba registruoti partneriai turi pasirašyti kartu arba vieno iš jų surašytą holografinį testamentą (išsamiau apie tai žr. Vokietijos teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos brošiūros „Erben und Vererben“ („Paveldėjimas ir palikimas testamentu“) 28 puslapyje „Was ist ein gemeinschaftliches Testament?“ („Kas yra bendrasis testamentas?“).

Norintieji būti tikri, kad sudarydami testamentą nepadarė klaidos, turėtų sudaryti oficialųjį testamentą. Tokiu atveju testatorius paskutinę valią pareiškia notaro akivaizdoje, o notaras ją užrašo, arba testatorius surašo ją pats ir perduoda notarui (išsamiau apie tai žr. Vokietijos teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos brošiūros „Erben und Vererben“ („Paveldėjimas ir palikimas testamentu“) 26 puslapyje „Das öffentliche Testament“ („Oficialusis testamentas“). Tokį testamentą jau gali sudaryti nepilnamečiai, sulaukę 16 metų.

Paveldėjimo susitarimas turi būti sudaromas notaro akivaizdoje dalyvaujant abiem šalims (išsamiau apie tai žr. Vokietijos teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos brošiūros „Erben und Vererben“ („Paveldėjimas ir palikimas testamentu“) 34 puslapyje „Der Erbvertrag“ („Paveldėjimo susitarimas“).

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, kokių būdu?

Siekiant išvengti pavojaus, kad, testatoriui mirus, holografinis testamentas bus paslėptas, prarastas ar pamirštas, dažnai rekomenduojama (tačiau neprivaloma) testamentą atiduoti saugoti apylinkės teismui (vok. *Amtsgericht*) (Badeno-Viurtembergo žemėje dar iki 2017 m. pabaigos – notarų biurui (vok. *Notariat*) (oficialus saugojimas). Notarinis testamentas visada saugomas oficialiai. Tai taikoma ir paveldėjimo susitarimui, jei šalys neatsisako jo saugoti oficialiai; jei paveldėjimo susitarimo šalys atsisako dokumentą saugoti oficialiai, jis paliekamas notarui. Oficialiai saugomi testamentai ir paveldėjimo susitarimai, mirus paskutinę valią išreiškusiam asmeniui (įstatymuose – testatorius), turi būti paskelbiami.

Nuo 2012 m. sausio 1 d. visi apylinkės teismuose (Badeno-Viurtembergo žemėje iki 2017 m. pabaigos – notarų biuruose) saugomi holografiniai testamentai ir notaro patvirtinti paskutinės valios dėl turto palikimo dokumentai (testamentai ir paveldėjimo susitarimai) elektroniniu būdu registruojami Vokietijos notarų rūmų (vok. *Bundesnotarkammer*) Centriniam testamentų registre (vok. *Zentrales Testamentsregister*). Civilinės metrikacijos biuruose saugomi anksčiau sudarytų paskutinės valios dokumentų duomenys perkeltami į registrą.

Vokietijos notarų rūmai kaip registrą tvarkanti įstaiga gauna pranešimus apie visas mirtis Vokietijoje ir kompetentingą paveldėjimo bylų teisumą (vok. *Nachlassgericht*) informuoja, ar yra užregistruotų paskutinės valios dokumentų ir kokių bei kur jie saugomi, kad teismas atitinkamą paskutinės valios dokumentą paskelbtų.

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Testamentu iš artimiausių šeimos narių gali būti atimama paveldėjimo teisė. Tačiau visada buvo laikoma neteisinga, kad atsirandant palikimui pergyvenęs sutuoktinis, vaikai ir vaikai vaikai arba tėvai, kurie, mirusiajam nepareiškus testamentinės valios, būtų tapę įpėdiniais pagal įstatymą, nepaveldi visai nieko. Dėl valstybės pripažintos įstatymais pagrįstos tarpusavio atsakomybės tai taikoma ir pergyvenusiam tos pačios lyties registruotos partnerystės partneriui. Todėl teisės aktų leidėjas šiam labai ribotam asmenų ratui užtikrina vadinamąją privalomąją palikimo dalį. Asmenys, turintys teisę gauti privalomąją palikimo dalį, gali iš vieno ar kelių įpėdinių reikalauti piniginės išmokos, atitinkančios pusę netestamentinės palikimo dalies.

Pavyzdys: testatorei mirus, lieka sutuoktinis ir dukra, sutuoktinių turtui taikomas susituokus įgyto turto bendrosios dalinės nuosavybės režimas. Testatorė kaip vienintelį paveldėtoją nurodė sutuoktinį. Palikimo vertė – 100 000 EUR. Dukrai priklausanti privalomoji palikimo dalis yra 1/4 (be sutuoktinio, dukteriai priklausanti netestamentinė palikimo dalis yra 1/2, sutuoktinių turtui taikomas susituokus įgyto turto bendrosios nuosavybės dalies principas). Piniginės išmokos dydis apskaičiuojamas privalomąją palikimo dalį dauginant iš atsirandant palikimui buvusios palikimo vertės. Taigi dukra iš testatorės sutuoktinio gali reikalauti 25 000 EUR (1/4 × 100 000 EUR) kaip privalomosios palikimo dalies.

Teisė gauti privalomąją palikimo dalį išlieka ir tokiu atveju, jei testatorius asmenis, turinčius teisę gauti privalomąją palikimo dalį, nurodo, tačiau jiems skiria mažiau kaip pusę jiems priklausančios netestamentinės palikimo dalies. Tokiu atveju asmuo, turintis teisę gauti privalomąją palikimo dalį, gali reikalauti papildomos dalies, kurios trūksta iki pusės netestamentinės palikimo dalies.

Pavyzdys: testatorius sutuoktinei paskyrė 7/8, dukrai – 1/8 palikimo, sutuoktinių turtui taikomas susituokus įgyto turto bendrosios nuosavybės dalies principas. Palikimo vertė – 800 000 EUR. Dukrai priklausanti privalomoji palikimo dalis yra 1/4 (200 000 EUR). Kadangi testamentu jai jau skirti 100 000 EUR (1/8 800 000 EUR sumos), ji turi teisę į likusią privalomosios palikimo dalies sumą (100 000 EUR).

Teisė gauti privalomąją palikimo dalį turi būti pareiškama per trejus metus nuo tada, kai asmuo, turintis teisę gauti privalomąją palikimo dalį, sužinojo apie palikimo atsiradimą ir jam nepalankų paskutinės valios dokumentą, tačiau ne vėliau kaip per trisdešimt metų nuo palikimo atsiradimo.

Įpėdiniai gali prašyti atidėti teisės gauti privalomąją palikimo dalį vykdymą, jei tuoj pat ją vykdydami labai nukentėtų. Įstatyme kaip pavyzdys nurodytas atvejis, jei dėl to turėtų būti parduodamas šeimos namas. Tačiau tokiu atveju reikia tinkamai atsižvelgti ir į asmens, turinčio teisę gauti privalomąją palikimo

dalį, interesus. Teisės gauti privalomąją palikimo dalį vykdymo atidėjimas reiškia, kad ji neturi būti išmokama tuoj pat. Kiek šios teisės vykdymas gali būti atidedamas ir ar reikalingas koks nors jos užtikrinimas, konkrečiu atveju sprendžia teismas

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Jei nebuvo sudarytas testamentas arba paveldėjimo susitarimas, turtas paveldimas, kaip nustatyta įstatyme (paveldėjimas pagal įstatymą).

Pagal Vokietijos paveldėjimo teisę įpėdiniai iš esmės gali būti tik giminaičiai, t. y. asmenys, su mirusiuoju turintys bendrus tėvus, senelius, prosenelius ar dar net tolimesnius bendrus protėvius. Paveldėjimo teisės požiūriu giminystė nėra svainystė, pvz., uošvė, anyta, žentas, patėvis, podukra, vyro / žmonos teta / dėdė, nes su jais mirusysis neturėjo bendrų protėvių, taigi paveldėjimo pagal įstatymą teisės tokie asmenys neturi.

Giminystės santykis taip pat gali atsirasti įvaikinus, nes tarp įvaikio ir įtėvių bei jų giminaičių atsiranda iš esmės visapusiškas teisinis giminystės santykis su visomis teisėmis ir pareigomis. Todėl įvaikiai įprastai turi tokias pat teises kaip ir biologiniai vaikai (tam tikrų ypatumų gali būti įvaikinus pilnamečius „vaikus“). Paveldėjimo pagal įstatymą principo, kad įpėdiniai gali būti tik giminaičiai, išimtis yra sutuoktiniai, kurių kiekvienas, nors dažniausiai nėra giminaičiai, taigi neturi bendrų protėvių, turi paveldėjimo teisę kito atžvilgiu. Išituokus, o tam tikromis aplinkybėmis – jau gyvenant skyrium, paveldėjimo teisė prarandama. Registruotos partnerystės partneriai paveldėjimo teisės požiūriu turi tokias pat teises kaip ir sutuoktiniai. Kitų sąjungų partneriai paveldėjimo pagal įstatymą teisės neturi.

Giminaičių paveldėjimo teisė

Ne visų giminaičių paveldėjimo teisė vienoda. Toliau nurodyta paveldėjimo pagal įstatymą eilės tvarka.

Pirma eilė

Vadinamosios pirmos eilės įpėdiniai yra tik mirusiojo palikuonys, taigi vaikai, vaikaičiai, provaikaičiai ir kt.

Nesantuokiniai vaikai yra savo motinų ir tėvų bei atitinkamų giminaičių įpėdiniai pagal įstatymą (išimtis taikoma dėl palikimo atsiradimo, kai palikėjas mirė iki 2009 m. gegužės 29 d., o nesantuokinis vaikas gimė iki 1949 m. liepos 1 d., žr. Vokietijos teisingumo ir vartotojų apsaugos ministerijos brošiūros „Erben und Vererben“ („Paveldėjimas ir palikimas testamentu“) 11 ir 15 puslapių išnašas).

Jei yra nors vienas labai artimas giminaitis, visi kiti tolimesni giminaičiai paveldėjimo teisės neturi.

Pavyzdys: mirusysis turi dukrą ir daug sūnėnų ir dukterėčių. Sūnėnai ir dukterėčios nepaveldi nieko.

Vaikų vaikai, t. y. vaikaičiai, provaikaičiai ir kt., įprastai paveldėti gali tik tada, kai jų tėvai jau mirę arba patys atsisako palikimo.

Pavyzdys: mirusioji turi dukrą ir tris vaikaičius, kurie yra mirusio sūnaus vaikai. Dukrai tenka pusė palikimo, vaikaičiams – lygiomis dalimis kita pusė, t. y. ta, kuri būtų tekusi jų tėvui. Taigi kiekvienas vaikaičiai gauna po 1/6 palikimo.

Antra eilė

Antros eilės įpėdiniai yra mirusiojo tėvai ir jų vaikai bei vaikų vaikai, taigi mirusiojo broliai bei seserys ir sūnėnai bei dukterėčios. Šiuo atveju palikėjo tėvų vaikai taip pat paveldi tik jei mirę palikėjo tėvai. Tokiu atveju jiems tenka jų mirusio tėvo ar mirusios motinos palikimo dalis.

Antros eilės giminaičiai gali paveldėti tik jei nėra pirmos eilės giminaičių.

Pavyzdys: mirusysis turi sūnėną ir dukterėčią, sesuo ir tėvai mirę. Sūnėnas ir dukterėčia paveldi po 1/2 palikimo.

Trečia ir tolesnės eilės

Trečios eilės įpėdiniai yra seneliai ir jų vaikai bei vaikų vaikai (mirusiojo tetos, dėdės, pusbroliai, pusseserės ir kt.), ketvirtos eilės – proseneliai ir jų vaikai bei vaikų vaikai ir kt. Paveldėjimo eilės tvarka iš esmės tokia pat kaip pirmesnių eilių. Tačiau nuo ketvirtos eilės senelių mirusių palikuonių teisė paveldėti atitenka jau ne šių mirusių palikuonių palikuonims, o iš esmės artimiausiam palikėjo giminaičiui (pereinama nuo paveldėjimo pagal eiles prie paveldėjimo pagal giminystės laipsnius).

Visada galioja principas, kad jei yra gyvas nors vienas pirmesnės eilės giminaitis, tolimesnės eilės giminaičiai paveldėjimo teisės neturi.

Sutuoktiniai ir registruoti partneriai

Kad ir koks būtų turto teisinis režimas, pergyvenęs sutuoktinis ar pergyvenęs registruotas partneris yra įpėdinis pagal įstatymą ir jam kartu su palikuonimis tenka 1/4, kartu su antros eilės giminaičiais (mirusiojo tėvais, broliais, seserimis, sūnėnais ar dukterėčiomis) ir seneliais – 1/2 palikimo.

Jei sutuoktinių turtui taikomas susituokus įgyto turto bendrosios dalinės nuosavybės režimas (laikoma, kad taip, jei vedybų sutartyje sutuoktiniai nebuvo susitarę dėl kitokio turto teisinio režimo), pirmiau nurodyta palikimo dalis padidėja 1/4. Tai taikoma ir registruotiems partneriams.

Jei nėra nei pirmos, nei antros eilės giminaičių, nei senelių, pergyvenusiam sutuoktiniui ar registruotam partneriui atitenka visas palikimas.

Pavyzdys: palikėjui mirus, lieka sutuoktinė ir tėvai, sutuoktinių turtui taikomas susituokus įgyto turto bendrosios dalinės nuosavybės režimas. Sutuoktinei tenka 3/4 (1/2 + 1/4), tėvams, kaip antros eilės įpėdiniams, – po 1/8 palikimo. Be to, sutuoktinei (kartu su antros eilės giminaičiais arba seneliais) tenka visi namų apyvokos daiktai (Vokietijoje tai vadinama „Großer Voraus“) ir vestuvių dovanos (pergyvenusiam sutuoktiniui, kaip įpėdiniui pagal įstatymą, kartu su pirmos eilės giminaičiais šie daiktai tenka tik jei jie jam reikalingi atitinkamam namų ūkiui tvarkyti).

Valstybė kaip paveldėtoja pagal įstatymą

Jei nėra sutuoktinio ar gyvenimo partnerio ir negalima nustatyti nė vieno giminaičio, paveldėtoja pagal įstatymą tampa valstybė. Jos atsakomybė iš esmės apima tik palikimą.

5 Kokia institucija kompetentinga:

5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?

Spręsti paveldėjimo klausimus iš esmės kompetentingas mirusiojo paskutinės įprastinės gyvenamosios vietos apylinkės teismas, kuris veikia kaip paveldėjimo bylų teismas (Badeno-Viurtembergo žemėje iki 2017 m. pabaigos – atitinkamas notarų biuras).

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

Pareiškimas dėl palikimo atsisakymo pateikiamas paveldėjimo bylų teismui – išsakomas žodžiu paveldėjimo bylų teisme ir užfiksuojamas teismo protokole arba pateikiamas notaro patvirtinta forma (išsamiau apie tai žr. toliau).

Specialiai pateikti pareiškimą dėl palikimo priėmimo arba patvirtinti tokio pareiškimo gavimą nereikia. Per nustatytą laiką nepateikus pareiškimo dėl palikimo atsisakymo, palikimas laikomas priimamu.

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

Pareiškimas dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo pateikiamas jį vykdyti turinčiam asmeniui. Tai gali būti įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas (vadinamoji antrinė testamentinė išskirtinė, vok. *Untervermächtnis*).

5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?

Pareiškimas dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo Vokietijos paveldėjimo teisėje nenumatytas.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradeda automatiškai).

Testamento paskelbimas

Paveldėjimo bylų teismui pateiktą arba oficialiai saugotą paskutinės valios dokumentą, palikėjui mirus, paskelbia ir įpėdinius apie tai informuoja paveldėjimo bylų teismas *ex officio*.

Paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procedūra

Paveldėjimo pažymėjimas yra paveldėjimo bylų teismo (Badeno-Viurtembergo žemėje iki 2017 m. pabaigos – notarų biuro) išduotas liudijimas, kuriame nurodoma įpėdinio tapatybė ir jo paveldėjimo teisės, o prireikus – antrinio paveldėtojo paskyrimo arba testamentinio paveldėjimo vykdymo tvarka.

Paveldėjimo bylų teismas paveldėjimo pažymėjimą išduoda asmeniui paprašius. Prašyme reikia įrodyti, kad pagal įstatymą pateiktini duomenys yra teisingi, arba tolygiai priešaškai užtikrinti, kad nėra jokių priešasčių abejoti jų teisingumu. Tolygus priešaškai užtikrinimas galimas tik notaro akivaizdoje arba teisme, jei atitinkamos federalinės žemės teisės aktais ši kompetencija nesuteikta išimtinai notarams.

Europos paveldėjimo pažymėjimas

Tarptautinių paveldėjimo teisės procedūrų įstatymu (vok. *Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz*, IntErbRVG) reglamentuojama Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo tvarka. Europos paveldėjimo pažymėjimas yra beveik visoje Europos Sąjungoje (išskyrus Airiją ir Daniją) galiojantis paveldėjimo įrodymo dokumentas. Jį, kaip ribotos galiojimo trukmės patvirtintą kopiją, taip pat išduoda paveldėjimo bylų teismas asmeniui paprašius. Šiuo pažymėjimu visų pirma siekiama supaprastinti paveldėjimo procedūras ES.

Turto padalijimas

Jei palikimas atitenka keliems įpėdiniams, jis tampa bendrų įpėdinių bendru turtu. Todėl bendri įpėdiniai disponuoti atskirais palikimo objektais, pavyzdžiui, perduoti nenaudojamą mirusiojo automobilį, gali tik kartu. Valdyti palikimą jie taip pat turi kartu. Dažnai dėl to kyla nemažų sunkumų, ypač jei įpėdiniai gyvena toli vienas nuo kito ir negali susitarti. Iš esmės bet kuris iš bendrų įpėdinių, norėdamas pasitraukti iš šios dažniausiai nepatogios „priverstinės bendrijos“, gali prašyti ją išardyti, t. y. palikimą padalyti. Svarbiausia išimtinė aplinkybė, dėl kurios bendras palikimas negali būti padalytas, yra ta, kad testatorius nurodė tam tikrą laiką turto nedalyti, pavyzdžiui, siekdamas išlaikyti šeimos įmonę.

Padalyti palikimą turi testamentinio vykdytojas, jei testatorius taip numatė, arba patys įpėdiniai, prireikus pasitelkdamie notarą. Jei ir tarpininkaujant notarui įpėdiniai nesusitaria, telieka civiline tvarka kreiptis į teismą.

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Dėl paveldėjimo pagal įstatymą žr. pirmiau.

Jei mirusysis sudarė testamentą, jam teikiama pirmumo teisė prieš paveldėjimą pagal įstatymą. Tai reiškia, kad įpėdiniai yra testamente nurodyti asmenys, jei palikėjas testamente savo valią pareiškė dėl viso palikimo. Dėl asmenų, turinčių teisę gauti privalomąją palikimo dalį, žr. pirmiau.

Palikėjui mirus, pagal įstatymą palikimas automatiškai pereina įpėdinio ar įpėdinių žinion (palikimo savaiminio įgijimo principas). Tačiau įpėdiniai palikimo gali atsisakyti, žr. toliau.

Testamente testatorius taip pat gali nurodyti testamentinę išskirtinę, pvz., tam tikrus palikimo objektus arba tam tikras pinigų sumas skirti tam tikriems asmenims. Testamentinės išskirtinės gavėjas netampa įpėdiniu, tačiau turi teisę iš ją vykdyti turinčio asmens ar asmenų reikalauti to, kas jam paskirta testamentu.

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Palikimo atsisakymas

Įpėdiniai neatsako už mirusiojo skolas, jei laiku atsisakė palikimo. Apie palikimo atsisakymą turi būti pranešama paveldėjimo bylų teismui iš esmės per šešias savaites nuo tada, kai įpėdinis sužinojo apie palikimo atsiradimą ir įpėdinio statuso jam suteikimo pagrindą. Pareiškimas dėl palikimo atsisakymo išsakomas žodžiu paveldėjimo bylų teisme ir užfiksuojamas teismo protokole arba pateikiamas notaro patvirtinta forma. Pastaruoju atveju užtenka laiško, tačiau paveldėtojo parašas turi būti patvirtintas notaro. Palikimo atsisakymas ir priėmimas įprastai yra įpareigojantys.

Atsakomybė priėmus palikimą

Jei įpėdiniai palikimą priima, teisiškai jie atsiduria palikėjo vietoje, tai reiškia, kad paveldi ir skolas, už kurias iš esmės atsako taip pat savo pačių turto.

Vis dėlto įpėdinių atsakomybė už paveldėtas skolas gali būti apribota ir taikoma tik paveldėtam turtui (vok. *Erbmasse*), t. y. kreditorių, kuriems mirusysis liko skolingas, reikalavimai gali būti siejami tik su paveldėtu turto, bet ne su pačių įpėdinių turto. Kad toks apribojimas būtų pritaikytas, įpėdinis paveldėjimo bylų teismui turi pateikti prašymą dėl palikimo administravimo arba apylinkės teismui, veikiančiam kaip bankroto bylų teismas, – dėl palikimo bankroto procedūros. Jei palikimo nepakanka net palikimo administravimo arba palikimo bankroto procedūros išlaidoms padengti, įpėdinio atsakomybė vis tiek gali būti apribojama.

Tokiu atveju, kreditoriui pareiškus pretenziją, įpėdinis gali motyvuoti tuo, kad palikimas per menkas jai patenkinti. Tuomet įpėdinis gali nesumokėti tų mirusiojo skolų, kurioms nepakanka palikimo, tačiau turimas palikimas atitenka kreditoriams.

Jei įpėdinis nori išvengti, kad jam būtų reiškiama netikėtoms pretenzijoms dėl skolų, kurių nesitikėjo esant, tereikia pradėti vadinamąjį pranešimo apie skolas procesą (vok. *Aufgebotsverfahren*): įpėdinis paveldėjimo bylų teismo gali prašyti paraginti visus mirusiojo kreditorius per tam tikrą laiką teismui pranešti, kiek mirusysis jiems liko skolingas. Jei kreditorius apie savo reikalavimus laiku nepraneša, jam atitenka tik tai, kas dar liko iš palikimo. Dėl šio pranešimo apie skolas proceso įpėdiniui taip pat gali tapti aiškiau, ar tikslinga pradėti palikimo administravimo arba palikimo bankroto procedūrą.

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Tam, kad žemės sklypo nuosavybės paveldėtoją kaip savininką būtų galima įregistruoti žemės kadastrė, turi būti pateikiamas prašymas patikslinti žemės kadastrą ir įrodymas, kad jis netikslus. Mirus įregistruotam savininkui, prašymą patikslinti žemės kadastrą galima teikti tik įrodžius, kad prašymo teikėjui suteiktas įpėdinio statusas.

Žemės kadastro patikslinimo tikslais įpėdinio statusas gali būti įrodomas pateikiant paveldėjimo pažymėjimą arba Europos paveldėjimo pažymėjimą.

Jei paveldėjimas grindžiamas paskutine valia, pareiškta oficialiame dokumente (notariniame testamente, paveldėjimo susitarime), pakanka žemės kadastro įstaigai (vok. *Grundbuchamt*) pateikti paskutinės valios dokumentą ir protokolą dėl jo paskelbimo.

Jei nekilnojamas turtas yra testamentinės išskirtinės dalykas, kad ir kokia būtų taikoma paveldėjimo teisė, tam, kad nuosavybė būtų perduota testamentinės išskirtinės gavėjui, jis turi pateikti notarinį dokumentą, iš kurio būtų matyti, kad testamentinės išskirtinės gavėjas įgijo nekilnojamojo turto nuosavybę.

Atsižvelgiant į situaciją, gali reikėti pateikti daugiau dokumentų. Pavyzdžiui, norėdamas įregistruoti paveldėtą ūkinę bendriją, prašymo teikėjas turi pateikti teisės atstovauti įrodomąjį dokumentą (pvz., oficialų Prekybos įmonių registro (vok. *Handelsregisterauszug*) išrašą).

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Pagal Vokietijos teisę palikimo administravimo tikslas yra skolų išieškojimo priemonių nukreipimas nuo paties įpėdinio turto. Paveldėjimo bylų teismas palikimo administravimą gali paskirti tik tokią teisę turinčio asmens (įpėdinio, testamentinio vykdytojo, palikėjo kreditoriaus, palikimo pirkėjo, antrinio įpėdinio) prašymu.

Palikimo administratorius yra kito asmens turtui valdyti oficialiai paskirtas asmuo, turintis bylos šalies statusą. Administruojamas kitų asmenų turtą jis veikia privačių asmenų vardu ir atsižvelgia į visų suinteresuotųjų asmenų (įpėdinių ir kreditorių) interesus. Palikimo administravimo, kurį administratorius turi teisę ir pareigą vykdyti, tikslas yra ne tik išsaugoti ir padidinti palikimą, bet ir visų pirma patenkinti palikėjo kreditorių reikalavimus. Pagrindinė palikimo administratoriaus užduotis yra iš palikimo išteklių sumokėti mirusiojo skolas.

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?

Be pačių įpėdinių, palikimo administratoriaus ar palikimo bankroto administratoriaus (žr. pirmiau) ir testamentų vykdytojo (žr. toliau), atitinkami įgaliojimai gali būti suteikiami palikimo prižiūrėtojui.

Paveldėjimo bylų teismas palikimo priežiūrą paskiria *ex officio* atsiradus poreikiui, kai nėra žinoma atsakingo įpėdinio tapatybė arba nėra aišku, ar jis priims palikimą. Palikimo priežiūros tikslas yra užtikrinti ir išsaugoti palikimą siekiant užtikrinti nežinomo įpėdinio interesus.

Turto prižiūrėtojo veikimo sritį nustato paveldėjimo bylų teismas atsižvelgdamas į poreikius konkrečiu atveju. Ji gali būti plati arba apimti tik atskirų palikimo objektų administravimą. Dažniausiai turto prižiūrėtojui pavedama nustatyti dar nežinomus įpėdinius ir užtikrinti bei išsaugoti palikimą.

Turto priežiūra iš esmės nėra skirta palikėjo kreditorių reikalavimams patenkinti, nes ji skiriama įpėdinių interesams apsaugoti. Išimties tvarka turto prižiūrėtojo užduotis taip pat gali būti iš palikimo išteklių sumokėti mirusiojo skolas, jei tai reikalinga siekiant tinkamai administruoti turtą ir jį išsaugoti arba siekiant išvengti žalos ar nuostolių, visų pirma išlaidų dėl nereikalingų teisinių ginčų.

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Testatorius, pareikšdamas paskutinę valią, gali nurodyti vieną ar kelis testamentų vykdytojus, taip pat gali įgalioti trečiąjį asmenį, testamentų vykdytoją arba paveldėjimo bylų teismą paskirti (dar vieną) testamentų vykdytoją. Testamentų vykdytojo įsipareigojimai prasideda jam sutikus būti paskirtam testamentų vykdytoju.

Pagal teisės aktus testamentų vykdytojo užduotis yra įvykdyti mirusiojo testamentinę valią. Jei yra keli paveldėtojai, jis yra atsakingas už turto padalijimą jiems.

Testamentų vykdytojas turi administruoti palikimą. Visų pirma jis turi teisę palikimą perimti savo žinion ir disponuoti palikimo objektais. Priešingai, įpėdiniai negali disponuoti palikimo objektu, kuris administruojamas testamentų vykdytojo. Testamentų vykdytojas taip pat turi teisę prisiimti su palikimu susijusius įsipareigojimus, jei tai reikalinga tinkamam turto administravimui. Turtą perleisti neatlygintinai jis gali tik tada, kai tokia yra moralinė pareiga arba elementarios elgesio normos.

Testatorius savo nuožiūra testamentų vykdytoju gali suteikti mažiau įgaliojimų, negu nustatyta teisės aktais, jis taip pat gali nustatyti testamentų vykdymo trukmę. Pavyzdžiui, testatorius testamentų vykdytoju gali tik pavesti tvarkyti ir paskirstyti palikimą trumpuoju laikotarpiu, tačiau testamente arba paveldėjimo susitarime gali paskirti ir vadinamąjį nuolatinį vykdymą. Nuolatinis vykdymas įprastai gali būti paskiriamas ne ilgesniam kaip 30 metų nuo palikimo atsiradimo laikotarpiui. Tačiau testatorius gali nurodyti, kad palikimas turi būti administruojamas iki įpėdinio arba testamentų vykdytojo mirties arba iki kurio nors kito su vienu ar kitu asmeniu susijusio įvykio. Tokiu atveju testamentų vykdymas gali tęstis netgi ilgiau kaip 30 metų.

10 Kokie dokumentai vykdam paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Paveldėjimo teisei įrodyti paprastai reikalingas paveldėjimo pažymėjimas arba Europos paveldėjimo pažymėjimas, pvz., jei įpėdinis nori savo vardu perrašyti mirusiojo žemės sklypą arba sąskaitą. Jei yra sudarytas oficialusis testamentas (žr. pirmiau), paveldėjimo pažymėjimas arba Europos paveldėjimo pažymėjimas tokiu atveju gali būti nereikalingas.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 27/12/2022

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.